

16.5. 1964

2 Aftenposten Lørdag morgen 16. mai 1964. Nr. 222.

Medlemskap og landssvik

Vi har mottatt følgende innlegg: «I Aftenpostens leder står det 23/4 i anledning landssvikopp-gjøret:

«Men det er grunn til å slå fast at ingen ble dømt etter krigens handlinger som ikke var straffbare etter den lovgivning som gjaldt før 1940.»

Dette er ikke sant, herr redaktør — for medlemskap i et politisk parti var ingen straffbar handling etter den norske grunnlov som gjaldt før 1940. Etterpå ble jo som kjent tusener dømt for sitt medlemskap i NS. Formoder at redaktøren vil beriktige denne feil.»

PASTANDEN, om at Landssvik-anordningen av 15. desember 1944 gjorde medlemskap i Nasjonal Samling straffbart med tilbakevirkende kraft, i strid med Grunnlovens paragraf 97, er blitt gjentatt og gjendrevet mange ganger. Den opptrådte også i flere av de leserbrev Aftenposten mottok og gjengav etter den

siste stortingsdebatten om landssvikopp-gjøret. Men når vi direkte blir oppfordret til å slutte oss til denne synsmåte, må vi svare med et meget bestemt nei.

Påstanden hviler utelukkende på en tåpelig formalprosedyre, helt uten reelt grunnlag. Allerede 10. april 1940, da en ut-sending fra okkupasjonsmakten forlangte av Kongen at han øyeblikkelig skulle avskjedige sin lovlige Regjering og gi Vidkun Quisling i oppdrag å danne en ny, skiftet Nasjonal Samling fullstendig karakter. Fra å være et lovlig norsk politisk parti blant andre partier, gikk det over til å være et redskap for landets fiender som villig og ivrig lot seg bruke til fremme av fiendens politiske mål. Og etter den såkalte «statsakten» på Akershus 1. februar 1942, da okkupanten ved Reichskommissar Terboven gjorde Nasjonal

Samling til «det statsbærende parti» og dets fører til «minister-president» i en «regjering» under okkupasjonsmaktens proteksjon og støttet av dens bajonettér, måtte Nasjonal Samlings karakter av å være redskap for fienden være helt iøynefallende for enhver, og intet menneske som var noenlunde normalt utrustet med dømmekraft og forstand, kunne være i tvil om at det å søke eller opprettholde medlemskap i et slikt parti, måtte rammes bl. a. av gjeldende straffelovs ord om «den der under en krig, hvori Norge deltar... yder fienden bistand i råd eller dåd...»

Ingen behøvde å lytte til sendingene fra London eller lese illegale aviser for å skjønne hva medlemskap i NS under okkupasjonen faktisk innebær. Både de tyske og de norske nazisters propaganda brølte det ut over alt og hver dag: Man måtte slutte opp om NS, hvis man ønsket noen andel i fruktene av den forventede tyske seier. Vi kan ikke utelukke at noen, kanskje mange, støttet NS utfra en ærlig overbevisning om at de derved kunne bidra til å mildne Norges skjebne, men vi utelukker at noen kan ha manglet forståelsen av hvilken fundamental og skjebnesvanger forskjell det var mellom medlemskap i NS før okkupasjonen og under.